

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет мистецтв
Регіональний науково-творчий центр художньої освіти
і майстерності

**ЕСТЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
ВИКЛАДАЧІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН**

Матеріали
VII Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Умань, 16-17 травня 2024 року)

Умань
2024

УДК 37.071.4(06)
Е87

Редакційна колегія:

Терешко І. Г. (головний редактор), кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри хореографії та художньої культури, в. о. декана факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Побірченко О. М. (відповідальний редактор), кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Бикова О. В., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Музика О. Я., кандидат педагогічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Засць С. С., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри хореографії, директор Регіонального науково-творчого центру художньої освіти і майстерності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Радзівіл Т. А., кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри інструментального виконавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Семенчук В. В., заслужений працівник культури України, доцент, завідувач кафедри музикознавства та вокально-хорового мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету мистецтв
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 11 від 27 травня 2024 року)*

Естетичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів
Е87 мистецьких дисциплін : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф.
(м. Умань, 16-17 трав. 2024 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т
імені Павла Тичини, Ф-т мистецтв, Регіональний наук.-творч. центр мист.
освіти і худож. майстерності ; [редкол.: І. Г. Терешко (голов. ред.),
О. М. Побірченко (відп. ред.), О. В. Бикова [та ін.]. – Умань : Візаві, 2024.
– 120 с.

У збірнику опубліковані наукові тези та статті, в яких розкрито актуальні питання мистецької освіти, окреслено вектор європейського та національного розвитку.

Розраховано на спільноту науковців, викладачів, докторантів, аспірантів, учителів та студентів – усіх хто цікавиться проблемами сучасної мистецької освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

УДК 37.071.4(06)

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2024

2. Медвідь Т. Значущість дисципліни «Історія хореографічного мистецтва» в системі підготовки майбутніх хореографів. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2014. № 10(3). С. 66-71. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_10\(3\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_10(3)_12) (дата звернення: 24.04.2024).

3. Пархоменко О. М. Теоретичні аспекти формування балетмейстерських умінь майбутніх педагогів-хореографів. *Хореографічна та театральна культура України: педагогічні та мистецькі виміри* : збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. [упор. А. М. Підлипська], м. Київ, 18–19 квітня 2013 р. К. : КНУКіМ, 2013. Ч. I. 331 с.

*Лариса Теряєва,
Маргарита Маджузіна*

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ЕМОЦІЙНОГО СПРИЙНЯТТЯ ТВОРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Мета сучасної музичної освіти полягає в підготовці висококваліфікованих фахівців, які здатні емоційно сприймати твори музичного мистецтва, навчити інших слухати, розуміти і виконувати музичні твори, дарувати людям свої емоції та розкривати свої почуття від почутої музики.

Тому, основним завданням викладачів музичних дисциплін у вищих музично-педагогічних навчальних закладах і закладах середньої освіти є розвиток емоційної сфери студентів та учнів, їх естетичний і духовний розвиток.

Систематичне емоційне сприйняття студентами і учнями музичних творів різних жанрів і стилів сприяє поглибленню їх емоційних переживань від почутої музики, розвитку естетичного смаку, художнього мислення і творчої активності.

Проблема формування у студентів та учнів естетичних аспектів навчання є особливо актуальною, потребує постійної уваги науковців і педагогів та систематичного, цілеспрямованого дослідження. Науковці і музикознавці (Б. Асаф'єв, Є. Назайкінський,

В. Медушевський, Р. Тельчарова, О. Рудницька та ін.) стверджують, що дієвою силою для розвитку естетичного виховання є естетичний смак, художнє мислення і естетичні почуття.

Метою даної статті є визначення впливу емоційного сприйняття музичних творів на формування естетичних аспектів навчання, емоційного відношення до творів музичного мистецтва.

Розглянемо вплив музичних творів на емоційну сферу і креативне мислення студентів та учнів.

Б. Асаф'єв стверджує, що вплив музики універсальний, бо вона вільно проникає в емоційну сферу особистості, минаючи логіку і раціоналізм. Б. Реймер у своїй праці [4] стверджує, що цінність музичного мистецтва полягає у тому, що воно здатне представляти людські почуття і переживання за допомогою притаманних йому естетичних властивостей.

Сьогодні не кожна людина знає, як правильно розуміти класичну музику і сприймати художній образ, який композитор розкриває за допомогою засобів музичної виразності. Люди, які у дитинстві не навчилися (або їх не навчили) бачити красу природи, радіти щасливим хвилинам у житті, не можуть сьогодні насолоджуватися красою і почути її у музиці.

Сюжет естрадних сучасних пісень дуже примітивний і не вимагає від слухачів осмислення, тому не викликає глибоких емоційних почуттів і не несе у собі ніякого позитивного виховного значення.

Як пише відомий вчений-педагог Р. Колуелл, «на поверхні музика продовжує свій шлях під прапором естетичної освіти, але вона шукає нові гасла, які були б зрозуміліше широкій публіці і ближче до того, що стало загальноприйнятою освітньою практикою» [4].

Введення Болонської системи навчання сприяє пошуку інноваційних методів, форм і засобів навчання; набуттю студентами глибоких методичних знань з музичних дисциплін; умінню розуміти і оцінювати твори музичного мистецтва.

Людські переживання краще передає класична музика, яка викликає цілу палітру емоційних почуттів. Тому важливим початковим етапом для студентів та учнів є входження у світ класичної музики. Для досягнення мети важливу роль у навчальному процесі відіграє компетентний викладач, який здатний зацікавити студентів і учнів до сприйняття і вивчення творів з використанням інноваційних технологій, мультимедійних презентацій, сучасних музичних комп'ютерних програм для створення імпровізацій, нотного запису

творів. Звучання тембрів різних музичних інструментів і ритмічний супровід підкреслюють красоту мелодії, яскравість музичних виражальних засобів, розкривають палітру музичних образів, мотивують бажання студентів вивчати твори музичного мистецтва, посилюють вплив на їх емоційну сферу.

Для формування естетичних аспектів у студентів і учнів радимо використовувати різноманітні педагогічні методи і форми навчання, а саме:

1. Прослуховування творів різних жанрів (класичної, народної, сучасної, етнічної музики) спонукає студентів та учнів виражати свої емоції та враження від музики.

2. Сприйняття відповідного музичного твору допоможе зрозуміти, як необхідно виконувати цей твір на музичному інструменті.

3. Організація спільного виконання розученого музичного твору (викладач + студент (учень) сприяє отриманню відчуття радості від спільного музикування.

4. Повторення музики. Спочатку твір грає педагог, передаючи музичне чуття. Потім студент (учень) намагається відтворити почуте.

5. Гра музичного твору з акомпанементом. Скрипка – сольний інструмент, а поєднання з акомпанементом фортепіано збагачує звучання музичного твору та допомагає розкрити художній образ.

6. Проведення музичних ігор з розпізнавання мелодій, ритмів, інтонацій допомагає розвинути музичне мислення та музичну пам'ять.

7. Творчі завдання стимулюють до створення власної музики та пісень, імпровізації на музичних інструментах або створення власних аранжувань. Також можна малювати музичний твір, таким чином дитина починає роздумувати і намагатися відчутти та передати емоції на папері.

8. Слухання музичних творів під час малювання допоможе розвинути образне та логічне мислення, фантазію, уявлення та відтворити всі свої емоції та враження від почутої музики.

9. Можливість спостерігати концертні виступи професійних музикантів та отримати нові враження.

10. Спонування до аналізу музичних композицій та обговорення впливу музики на емоційний стан.

11. Інтеграція з іншими мистецтвами. Запрошення студентів та учнів на музичні виставки, театральні вистави та інші мистецькі

заходи, щоб вони могли розширити свої знання та розуміння мистецтва в цілому.

12. Створення сприятливого середовища для сприйняття та виконання музичних творів, де студент або учень міг відчувати себе впевнено та вільно виражати свої музичні думки та емоції.

Після слухання творів композиторів-класиків, обробок українських народних пісень у майбутніх фахівців з'являються перші емоційні враження, що викликають відгук і переживання від почутої музики, глибоке розуміння її змісту і характеру. Цінність емоційного переживання музики полягає ще у тому, що при подальшому вивченні творів студенти та учні набувають здатності передавати свої емоції і враження слухачам, створювати власні інтерпретації творів.

Список використаних джерел:

1. Олексюк О. М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва : навч. посіб / О. М Олексюк, М. М. Ткач. К. : Знання України, 2004. 264 с.

2. Теряєва Л. А. Розвиток творчих здібностей майбутніх учителів музичного мистецтва на основі інноваційних технологій. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*. № 7, жовтень 2022, С.70-76

3. Теряєва Л. А. Розвиток творчої особистості у процесі викладання дисципліни «Хорове диригування». *Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи*: матеріали X Міжнар.наук.-практ. конф., м. Умань, 19-20 жовт. 2023 р. / Голов. ред. Терешко І. Г. Умань : ВПЦ «Візаві», 2023. С. 158-162.

4. Reimer B. Essential and Nonessential Characteristics of Aesthetic Education // *J. of Aesthetic Education*. 1991. Vol. 25. 1-3. P. 193-213.

Jiao Haitao

FEATURES OF MANAGEMENT OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN CONDITIONS OF MIXED LEARNING

Modern trends in the development of general secondary education led to the emergence of a new management philosophy based on modernized

Сивак Юрій Володимирович – здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 1 курсу спеціальності 025 Музичне мистецтво факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Слущка Наталія Олександрівна – викладач мистецьких дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист КЗ КОР Білоцерківського гуманітарно-педагогічного фахового коледжу

Стрілець Ольга Володимирівна – кандидат педагогічних наук, член спілки дизайнерів України, доцент кафедри образотворчого мистецтва і методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі

Терешко Інна Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Теряєва Лариса Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, викладач Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Маджугіна Маргарита Юріївна – здобувач ОС «Магістр» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Jiao Haitao – graduate student of the Uman State Pedagogical University Pavlo Tychyna University

Wan Caichuan – graduate student of the Uman State Pedagogical University Pavlo Tychyna University

Чжан Мен – аспірант кафедри образотворчого мистецтва педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Niu Zhen – graduate student of the Uman State Pedagogical University Pavlo Tychyna University

Zhu Yao – graduate student of the Uman State Pedagogical University Pavlo Tychyna University